

Besluit van Gedeputeerde Staten van Limburg

Ontheffing Wet natuurbescherming

Artikel 3.5 lid 2 en 4

Het renoveren van de Lambertustoren te Nederweert

Zaaknummer: 2017-206113

Kenmerk: 2018/21003 d.d. 29 maart 2018

Verzonden: 9 april 2018

INHOUDSOPGAVE

1	Besluit.....	3
1.1	Afschriften	4
1.2	Rechtsbescherming	4
1.3	Inwerkingtreding	4
2	Voorschriften	5
2.1	Algemene voorschriften	5
2.2	Specifieke (soort)voorschriften	5
2.3	Overige voorschriften	5
3	Procedure.....	6
3.1	Aanvraag	6
3.2	Bevoegd gezag	6
3.3	Vorbereidingsprocedure.....	6
4	Overwegingen	7
4.1	Habitatrichtlijnsoorten § 3.2	7
4.2	Omschrijving aanvraag	7
4.3	Grijze grootoorvleermuis, gewone grootoorvleermuis en gewone dwergvleermuis	9
4.3.1	Andere bevredigende oplossing	9
4.3.2	Belang	9
4.3.3	Staat van instandhouding	9
4.4	Conclusie	11
4.4.1	Grijze grootoorvleermuis, gewone grootoorvleermuis en gewone dwergvleermuis, Artikel 3.5 leden 2 en 4, Wnb	11
4.4.2	Ten overvloede	11
4.4.3	Zorgplicht	12

1 Besluit

Gedeputeerde Staten van Limburg hebben op 21 november 2017, een aanvraag om ontheffing als bedoeld in artikel 3.8 Wet natuurbescherming (Wnb) ontvangen van gemeente Nederweert. De aanvraag betreft de renovatie van de binnenzijde en buitenzijde van de Lambertustoren, behorend bij de Lambertuskerk te Nederweert, in het leefgebied van de grijze grootoorvleermuis (*Plecotus austriacus*), gewone grootoorvleermuis (*Plecotus auritus*) en gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*). De aanvraag is geregistreerd onder zaaknummer 2017-206113.

Gedeputeerde Staten van Limburg besluiten, gelet op artikel 3.8 Wnb en gelet op de overwegingen die zijn opgenomen in deze ontheffing:

1. aan gemeente Nederweert ontheffing te verlenen. Deze ontheffing wordt verleend in het kader van de renovatie van de binnenzijde en buitenzijde van een Lambertustoren, behorend bij de Lambertuskerk te Nederweert;
2. dat ontheffing wordt verleend van de volgende verboden handelingen:
 - het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de grijze grootoorvleermuis;
 - het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone grootoorvleermuis;
 - het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis;
 - het opzettelijk verstoren van de grijze grootoorvleermuis;
 - het opzettelijk verstoren van de gewone grootoorvleermuis;
 - het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis.
3. dat aan deze ontheffing de in hoofdstuk 2 vermelde voorschriften verbonden zijn;
4. dat de ontheffing wordt verleend voor de periode maart 2018 tot en met 31 december 2019;
5. dat de aanvraag en de bijbehorende stukken ontvangen op 21 november 2017, deel uitmaken van deze ontheffing, behoudens en voor zover daarvan bij dit besluit niet wordt afgeweken.

Gedeputeerde Staten van Limburg
namens dezen,

drs. M.G.P.I. Arts
Kwartiermaker Vergunningen
Toezicht en Handhaving (VTH)

1.1 Afschriften

Dit besluit is verzonden aan:

- Gemeente Nederweert, Postbus 2728, 6030 AA te Nederweert.

Een afschrift van dit besluit is verzonden aan:

- XXXX, Galgeneind 12, 5172 NN te De Moer.

1.2 Rechtsbescherming

Als dit besluit uw belang rechtstreeks raakt en u het met de inhoud van dit besluit niet eens bent, kunt u bezwaar maken. U moet dan binnen zes weken na de dag waarop dit besluit is verzonden een bezwaarschrift indienen. Gedurende deze termijn liggen het besluit en de bijbehorende stukken, na telefonische afspraak via +31 43 389 76 49, ter inzage in het Gouvernement aan de Limburglaan 10 te Maastricht. Op deze procedure is de Algemene wet bestuursrecht (Awb) van toepassing.

Het bezwaarschrift dient te worden ondertekend en bevat ten minste:

- a. de naam en het adres van de indiener;
- b. de datum;
- c. het zaaknummer en een omschrijving van het besluit waartegen het beroep is gericht, en;
- d. de redenen van het bezwaar (motivering).

Het bezwaarschrift dient te worden gericht aan:

Gedeputeerde Staten van Limburg
Cluster Juridische Zaken en Inkoop, team Rechtsbescherming
Postbus 5700
6202 MA Maastricht.

Voor meer informatie verwijzen wij u naar www.limburg.nl. Klik vervolgens op "Loket".

Het indienen van een bezwaarschrift heeft geen schorsende werking. Als u een bezwaarschrift heeft ingediend, dan kunt u tevens een verzoek tot het treffen van een voorlopige voorziening indienen bij de Voorzieningenrechter van de Rechtbank Limburg, sector Bestuursrecht, Postbus 950, 6040 AZ Roermond.

U kunt ook digitaal een verzoek indienen bij genoemde rechtbank via <http://loket.rechtspraak.nl/bestuursrecht>. Daarvoor moet u wel beschikken over een elektronische handtekening (DigiD). Raadpleeg de genoemde site voor de precieze voorwaarden.

1.3 Inwerkingtreding

Dit besluit treedt in werking na toezending of uitreiking aan de belanghebbende(n) tot wie het besluit is gericht, onder wie begrepen de aanvrager.

Indien de voorzieningenrechter positief beslist op een verzoek tot het treffen van een voorlopige voorziening als bedoeld in artikel 8:81 van de Awb, wordt de werking van het onderhavige besluit geschorst.

2 Voorschriften

2.1 Algemene voorschriften

1. De ontheffing wordt slechts voor de onder hoofdstuk 1 genoemde soorten en beschreven verboden handelingen verleend.
2. De ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in deze ontheffing zelf niet anders is aangegeven.
3. Het gebied waarvoor de ontheffing geldt, betreft het plangebied Lambertustoren, gelegen in de gemeente Nederweert aan de Kerkstraat 58, één en ander zoals is weergegeven op afbeelding 1 van het bij de aanvraag gevoegde rapport “Mitigatie- en Actieplan. Lambertustoren – Nederweert” d.d. 3 november 2017.
4. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek aan een toezichthouder van de provincie Limburg ter inzage worden gegeven.

2.2 Specifieke (soort)voorschriften

5. De maatregelen dienen uitgevoerd te worden zoals beschreven in het bij de aanvraag gevoegde rapport “Mitigatie- en Actieplan. Lambertustoren – Nederweert” d.d. 3 november 2017.

2.3 Overige voorschriften

6. De werkzaamheden, conform voorschrift 5, dienen te worden uitgevoerd in afstemming met een deskundige op het gebied van de soorten waarvoor ontheffing is verleend. Onder een deskundige wordt verstaan:
 - a. een inhoudelijke medewerker op het gebied van soorten bij een ecologisch adviesbureau;
 - b. of een persoon die beschikt over een afgeronde hbo- of universitaire opleiding met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie;
 - c. of een persoon die beschikt over een afgeronde mbo-opleiding, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten;
 - d. of een persoon die beschikt over een door ervaring opgedane gelijkwaardig niveau;
 - e. of een persoon die zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is werkzaam of aangesloten bij een Nederlandse beschermingsorganisatie;
 - f. of een persoon die zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de monitoring en/of bescherming van soorten.
7. Indien blijkt dat de in de ontheffing gestelde termijn niet voldoende is om de werkzaamheden waarop de ontheffing betrekking heeft uit te voeren, dient minimaal 8 weken voor het verstrijken van deze termijn, een verzoek tot verlenging van de ontheffing ingediend te worden.

3 Procedure

3.1 Aanvraag

Op 21 november 2017 heeft Gemeente Nederweert een aanvraag om ontheffing ingediend voor de volgende in de Wnb verboden handelingen:

- het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de grijze grootoorvleermuis;
- het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone grootoorvleermuis;
- het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis;
- het opzettelijk verstoren van de grijze grootoorvleermuis;
- het opzettelijk verstoren van de gewone grootoorvleermuis;
- het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis.

Artikel 3.5, lid 2, het opzettelijk verstoren van de grijze grootoorvleermuis, gewone grootoorvleermuis en de gewone dwergvleermuis is niet als zodanig als ontheffing grond op het aanvraagformulier aangevinkt. Uit het bij de aanvraag bijgevoegde rapport; "Mitigatie- en Actieplan. Lambertustoren – Nederweert" d.d. 3 november 2017 blijkt echter dat deze verbodsbepaling wel van toepassing is. Hiertoe wordt tevens voor dit verbod ontheffing verleend.

De aanvraag bestaat uit de volgende stukken:

- Aanvraagformulier ontheffing - inclusief module soortenbescherming;
- Briefrapportage flora- en faunaonderzoek ter plaatse van de Lambertuskerk te Nederweert, BTL advies, 20 april 2017;
- Vleermuisonderzoek Lambertustoren Nederweert, Brouwers Groenaannemers, 25 oktober 2017;
- Mitigatie- en Actieplan Lambertustoren Nederweert, Brouwers Groenaannemers, 3 november 2017.

3.2 Bevoegd gezag

De handelingen worden in zijn geheel verricht in de provincie Limburg. Gelet op artikel 1.3 Wnb en artikel 3.8 Wnb, is ons college het bevoegd gezag voor het verlenen van de ontheffing.

3.3 Voorbereidingsprocedure

Dit besluit is voorbereid met de reguliere voorbereidingsprocedure als beschreven in titel 4.1 van de Awb. Op een aanvraag om ontheffing wordt op grond van artikel 5.1, lid 1, Wnb in beginsel binnen dertien weken na de datum van ontvangst beslist. Ingevolge artikel 5.1, lid 2, Wnb is de beslistermijn met zeven weken verlengd.

Van het besluit wordt mededeling gedaan via de internetsite van de provincie Limburg (www.limburg.nl).

4 Overwegingen

De Wet natuurbescherming bevat regels voor het behoud van de biologische diversiteit en de bescherming van kwetsbare dier- en plantensoorten en hun natuurlijke leefomgeving. Enerzijds is Nederland hiertoe gehouden op grond van internationale verdragen en Europese richtlijnen. De Wet natuurbescherming kent daarom beschermingsregels voor soorten die onder de Europese Vogelrichtlijn zijn beschermd ('Vogelrichtlijnsoorten') in paragraaf 3.1, alsmede voor soorten die middels de Europese Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn bescherming genieten ('Habitatrichtlijnsoorten') in paragraaf 3.2. Anderzijds voorziet paragraaf 3.3 van de wet in regels voor een limitatief aantal soorten waarvan de bescherming niet internationaalrechtelijk is geregeld, maar waartoe de nationale wetgever op eigen initiatief heeft besloten ('andere soorten'). Deze drie beschermingsregimes kennen elk eigen verbodsbepalingen en voorwaarden voor ontheffing van de verboden. De voorliggende aanvraag heeft betrekking op het beschermingsregime voor Habitatrichtlijnsoorten (§ 3.2).

4.1 Habitatrichtlijnsoorten § 3.2

Op 21 november 2017, hebben wij ontvangen van aanvrager een aanvraag om ontheffing van de in artikel 3.5, lid 2 en 4, Wnb opgenomen verboden om de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de grijze grootoorvleermuis, gewone grootoorvleermuis en gewone dwergvleermuis te beschadigen of te vernielen en de soorten te verstoren. De ontheffingsaanvraag is ingediend ten behoeve van de renovatie van de binnenzijde en buitenzijde van een Lambertustoren, behorend bij de Lambertuskerk te Nederweert, voor de periode maart 2018 tot en met 31 december 2019.

Een ontheffing van de bovengenoemde verbodsbepalingen kan worden verleend als aan elk van de volgende voorwaarden, zoals opgenomen in artikel 3.8, lid 5, Wnb, is voldaan:

- er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
- de handeling is nodig in het kader van een of meer van de in bovengenoemde artikel genoemde belangen;
- er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Een toetsing aan deze aspecten heeft plaatsgevonden, en is beschreven in paragraaf 4.3.

4.2 Omschrijving aanvraag

De ontheffing wordt aangevraagd voor de renovatie van de binnen- en buitenzijde van de Lambertustoren van de Lambertuskerk, gelegen aan de Kerkstraat te Nederweert.

Aan de binnenzijde worden de volgende werkzaamheden verricht:

- De vergulde wijzerplaten en uurwerkmechanismen van de klokken worden vervangen;
- De vloer van het derde zolderdeel wordt geheel dichtgelegd;
- De klokkenstoel wordt gerestaureerd;
- De oproestende muurankers in de traptoren worden geconserveerd;
- Het pleisterwerk op de begane grond wordt vervangen.

Aan de buitenzijde worden de volgende werkzaamheden verricht:

- Metselwerk en voegwerk verspreid over alle zijden van de kerktoren wordt vervangen;
- Natuursteen verspreid over alle zijden van de kerktoren wordt vervangen;

- De torenspits op de arkeltoren aan de noordoostzijde van de toren wordt tijdelijk verwijderd.

De aanleiding van de renovatie is tweeledig. Enerzijds moet de renovatie onveilige situaties voorkomen, vanwege loszittende stenen, voegsel en metselwerk die naar beneden kunnen vallen. Anderzijds dient de renovatie ter behoud van een rijksmonument.

Figuur 1: Het projectgebied

Onderzoek heeft aangetoond dat de Lambertustoren door de gewone dwergvleermuis wordt gebruikt als paarverblijf. Het is daarbij aannemelijk dat de gewone dwergvleermuis ook van de Lambertustoren gebruik maakt als winterverblijf. Daarbij dient ervan uitgegaan te worden dat de grijze en gewone grootoorvleermuis de zolder van de kerktoren gebruiken als kraamverblijf, zomerverblijf, paarverblijf en winterverblijf. Door de restauratie worden deze rust- en verblijfplaatsen mogelijk beschadigd en worden de soorten mogelijk verstoord. Hiermee is ontheffing van het verbod op het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen en het verstoren van Habitatrichtlijn soorten, artikel 3.5, lid 2 en 4, Wnb, vereist.

Om negatieve effecten te voorkomen worden mitigerende maatregelen getroffen. Verstoring door licht wordt zo veel mogelijk voorkomen door lampen niet op in- en uitvliegopeningen te richten, alleen werkruimten te verlichten en daarbuiten alleen met hoofdlampen te lopen. Bestaande in- en uitvliegopeningen worden gedurende werkzaamheden toegankelijk gehouden. Werkzaamheden vinden plaats in de minst kwetsbare periode, zijnde april tot en met oktober voor werkzaamheden aan de buitenzijde en september tot en met oktober voor werkzaamheden aan de binnenzijde. Tijdens het dichtleggen van de verdiepingsvloer op het derde zolderdeel wordt de ruimte voor 30 dagen, in de periode september tot en met oktober, overdadig verlicht om de ruimte tijdelijk ongeschikt te maken voor vleermuizen en fysieke aanwezigheid in de Lambertustoren wordt zo veel mogelijk beperkt.

Naast de mitigerende maatregelen worden ook nog aanvullende maatregelen getroffen. Zo worden op de zolder nieuwe invliegopeningen gerealiseerd welke wel geschikt zijn voor vleermuizen, maar niet voor vogels. Hierdoor neemt de toegankelijkheid voor vleermuizen toe. Ook worden langs de wanden van de nieuwe verdiepingsvloer openingen gemaakt, waardoor vleermuizen zich kunnen verplaatsen van de ene naar de andere zolderruimte.

4.3 Grijze grootoorvleermuis, gewone grootoorvleermuis en gewone dwergvleermuis

4.3.1 Andere bevredigende oplossing

De renovatie is specifiek gericht op de Lambertustoren, hierdoor is een andere locatie niet mogelijk. Ter voorkoming van onveilige situaties met betrekking tot het vallen van stenen is momenteel een overkapping geplaatst. Er is overwogen om een permanente of duurzame overkapping te plaatsen om passanten te beschermen. Wanneer gekozen wordt voor het plaatsen van een permanente of duurzame overkapping in plaats van renovatie zullen veiligheidsrisico's echter blijven toenemen. Door het onthouden van onderhoud wordt daarbij ook artikel 9.1.1. onder a Erfgoedwet jo artikel 11, eerste lid, Monumentenwet; "het is verboden een beschermd monument te beschadigen of te vernielen", overtreden. Een alternatieve werkwijze zou zich kunnen vertalen in het gefaseerd uitvoeren van de renovatiewerkzaamheden aan de muur. Hierdoor zouden de aanwezige soorten echter voor een langere periode mogelijk negatieve effecten kunnen ondervinden. Een andere planning van de werkzaamheden is niet mogelijk, omdat de locatie jaarrond gebruikt wordt door de soorten. Een ander alternatief voor de werkzaamheden is derhalve niet mogelijk.

4.3.2 Belang

Op het aanvraagformulier is aangegeven dat de ontheffing is aangevraagd op basis van het volgende belang met betrekking tot de Wet natuurbescherming: in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

Het metsel- en voegwerk van de Lambertustoren neemt in kwaliteit af. Deze afname is zo groot dat sprake is van loszittende delen. Hierdoor ontstaat het risico dat deze loszittende delen naar beneden vallen en mensen verwonden of zelfs doden. Hierdoor kan de openbare veiligheid in gevaar komen en draagt de renovatie dus bij aan de openbare veiligheid. Dit belang, zoals genoemd in paragraaf 3.8 van de Wet natuurbescherming, weegt in dit geval zwaarder dan de (tijdelijke) nadelige gevolgen voor de grijze grootoorvleermuis, gewone grootoorvleermuis en de gewone dwergvleermuis.

Naast dat ontheffing wordt aangevraagd om overtreding van de Wet natuurbescherming te voorkomen, wordt ook gerenoveerd om overtreding van de Erfgoedwet te voorkomen. Artikel 9.1.1, lid a, waar ook verwezen wordt naar hoofdstuk 2, paragraaf 2, artikel 11.1 van de Monumentenwet stelt: "Het is verboden een beschermd monument te beschadigen of te vernielen".

4.3.3 Staat van instandhouding

Grijze grootoorvleermuis

De staat van instandhouding van de grijze grootoorvleermuis wordt, conform de "Beleidsregel ten behoeve van de passieve soortenbescherming onder de Wet natuurbescherming in Limburg", op lokaal niveau beoordeeld. Op basis van het NEM Meetnet Zoldertellingen Vleermuizen¹ wordt gesteld dat de trend van de soort sinds 1996 positief is. Zowel het aantal dieren als het aantal verblijfplaatsen

neemt toe. Binnen een straal van 15 tot 25 kilometer zijn diverse kleine groepen aanwezig op kerkzolders in zowel Limburg als Noord-Brabant. Volgens Zoogdieren van Limburg² en de NDFF³ is er ook sprake van een positieve ontwikkeling. Beide bronnen laten waarnemingen in en/of in de omgeving van Roermond zien.

Gewone grootoorvleermuis

De staat van instandhouding van de gewone grootoorvleermuis wordt, conform de “Beleidsregel ten behoeve van de passieve soortenbescherming onder de Wet natuurbescherming in Limburg”, op regionaal niveau beoordeeld. Volgens Zoogdieren van Limburg² komt de gewone grootoorvleermuis verspreid in heel Limburg voor. In de periode 1980 – 1993 is de soort in 4,6% van de kilometerhokken van Limburg waargenomen en in 1994 – 2007 was dit in 7,8% van de kilometerhokken. De NDFF³ laat ook een positieve trend zien. Beide bronnen laten waarnemingen zien in en in de omgeving van Roermond.

Gewone dwergvleermuis

De staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis wordt, conform de “Beleidsregel ten behoeve van de passieve soortenbescherming onder de Wet natuurbescherming in Limburg”, op regionaal niveau beoordeeld. De soort komt, volgens Zoogdieren van Limburg², algemeen in Nederland voor. In Limburg wordt de gewone dwergvleermuis in de hele provincie waargenomen en wordt deze ook als algemeen beschouwd.

De renovatiewerkzaamheden aan de Lambertustoren zullen maar tijdelijk een negatief effect hebben op de grijze grootoorvleermuis, gewone grootoorvleermuis en gewone dwergvleermuis. Gedurende werkzaamheden kunnen individuen verstoord worden en tijdens het dichtleggen van de vloer van het derde zolderdeel en het restaureren van de klokkenstoel wordt de verblijfplaats tijdelijk ongeschikt gemaakt. In de nieuwe vloer worden openingen gemaakt, zodat vleermuizen zich tussen verschillende zolderruimtes kunnen blijven verplaatsen. Door het dichtleggen van de vloer ontstaat na de werkzaamheden een stabiel klimaat op de zolder, hetgeen beter is voor vleermuizen. Ook worden op gunstige locaties nieuwe invliegopeningen gerealiseerd in de dakkapel, welke alleen door vleermuizen en niet door vogels gebruikt kunnen worden. De handelingen, waarop de aanvraag betrekking heeft, leiden hiermee niet tot (permanente) verslechtering van de staat van de staat van instandhouding van de grijze grootoorvleermuis, gewone grootoorvleermuis en gewone dwergvleermuis.

4.4 Conclusie

4.4.1 Grijze grootoorvleermuis, gewone grootoorvleermuis en gewone dwergvleermuis, Artikel 3.5 leden 2 en 4, Wnb

Het toetsingskader dat betrekking heeft op het beschermen van Habitatrichtlijnsoorten biedt ten aanzien van de grijze grootoorvleermuis, gewone grootoorvleermuis en gewone dwergvleermuis voldoende gronden voor ontheffingverlening van de verbodsbepalingen als opgenomen in artikel 3.5.

4.4.2 Ten overvloede

is mogelijk dat in het projectgebied andere, dan uit onderzoeken gebleken, beschermde soorten voorkomen. In dat geval is mogelijk toch sprake van een overtreding van een of meer verbodsbepalingen van paragraaf 3.1 en/of paragraaf 3.2 Wnb en/of paragraaf 3.3 Wnb.

1 = www.zoogdiervereniging.nl/nem

2 = , 2010. Zoogdieren van Limburg, verspreiding en ecologie in de periode 1980-2007. Stichting Natuurpublicaties Limburg, Maastricht.

3 = www.verspreidingsatlas.nl

Bij (mogelijke) overtreding van verboden waarvoor bij dit besluit geen ontheffing is verleend, dient bij het bevoegd gezag een (aanvullende) ontheffing te worden aangevraagd.

4.4.3 Zorgplicht

Onverminderd de vrijstellingen, gedragscodes en ontheffingen dient altijd de wettelijke zorgplicht als bedoeld in artikel 1.11 Wnb voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving in acht te worden genomen. Dat houdt in dat eenieder voldoende zorg in acht neemt voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving.